

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Спеціальний інструмент (Фах)

Освітній ступінь
Спеціальність
Освітня програма

Магістр
025 Музичне мистецтво
«Народні інструменти:
«Балалайка», «Гітара»,
«Домра», «Цимбали»

Курс	1-2
Семестр	1-4

Статус

Цикл загально-
професійної підготовки

ECTS	12
Годин	360
Індивідуальні	160
Самостійна робота	200

Семестровий контроль

Залік, екзамен,
атестаційний екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Михайленко Микола Петрович професор кафедри народних інструментів, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=buIJU0AAAAJ
e-mail	michnik1412@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Згідно з учбовим планом Національна Музична Академія України ім. П.І. Чайковського готує фахівців найвищої кваліфікації в жанрі народно-інструментального мистецтва як концертних виконавців-солістів, а також артистів ансамблів та педагогів для середніх і вищих музичних навчальних закладів.

Мета навчання:

- виховання музиканта, здатного глибоко відчувати і мислити, любити свою професію, мати внутрішню потребу нести культуру в маси, який досконало володіє своєю майстерністю
- випускник консерваторії, в залежності від творчих нахилів, рівня й характеру своєї обдарованості, уподобань, повинен добре оволодіти навичками інтерпретації творів найрізноманітніших стилів і жанрів, читання нот з листа, транспонування, імпровізації, акомпанування, виконавського редагування репертуару, його аранжування, перекладення, транскрипції і творчої обробки музичного матеріалу (народних пісень, оригінальних творів, написаних для інших інструментів)

- виховання громадянина, патріота рідної України, який має фундаментальні знання в своїй професії і широко обізнаний в проблематиці інших галузей знань, історії, культури, науки, літератури, мистецтва
- розвиток пізнавальних і фахових зацікавлень майбутніх виконавців-гітаристів, формування в них мотивації до самостійної виконавської діяльності.

Творчі завдання:

До завдань фаху входить виховання в майбутніх виконавцях прагнення до самовдосконалення, самоконтролю, творчої волі, формування художнього смаку, широкого кругозору. Навчання передбачає:

- знання основ теорії та методології інтерпретації інструментальних творів
- теорії музики, гармонії, поліфонії, аналізу музичних форм, основ композиторської творчості
- методики роботи над твором (соло, в ансамблі)
- психології виконавської діяльності
- загальної історії музично-виконавського мистецтва і специфіки суміжних

його різновидів

- історії гітарного мистецтва і його специфіки
- історії музики
- народної творчості
- історії музичної естетики і філософії
- основ образотворчого, літературного і театрального мистецтва.

Звідси - високі вимоги до педагога, який повинен майстерно володіти інструментом, а також глибоко знати і методично використовувати в своїй педагогічній діяльності знання з названого циклу предметів.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- Особливості та специфіку гітари, основні закономірності гітарної техніки, специфіку виконання інструментальних творів на гітарі, особливості використання штрихів та прийомів гри на інструменті
- сучасні досягнення в галузі гітарного виконавства, педагогіки та музичної творчості
- виконавський репертуар та спеціальну літературу
- принципи зібрання, систематизації, узагальнення та використання інформації і проведення наукових досліджень з фаху
- принципи аранжування та перекладення нотної літератури з інших інструментів
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати завдання творчого, навчально-просвітницького, науково-дослідницького та методичного характеру.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- розуміти зміст, форму та стиль музичного твору, відтворювати його художню концепцію
- володіти засобами виконавської виразності та технічною майстерністю
- орієнтуватися в різноманітних музичних стилях і жанрах
- вивчати і розвивати кращі традиції виконавських світових шкіл
- поєднувати виконавську майстерність з виконавським осмисленням твору
- проводити музично-просвітницьку і критичну діяльність
- редагувати та рецензувати тексти (перекладення, обробки, аранжування).

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен мати навички: самостійної роботи

- швидкого опанування незнайомих творів
- читання з листа

- володіння новітніми принципами та засобами звукоутвореннями — звуковидобування.
- розширенням динамічної та тембрової палітри гітари
- оволодіння різноманітним арсеналом гітарної техніки
- будування змістовної та переконливої власної виконавської інтерпретації
- професійної підготовки для виконання концертної програми на сцені.

Випускник консерваторії повинен мати певний комплекс навичок.

Він повинен оволодіти:

- різноманітними формами та способами технічних прийомів, музично-ігровими рухами
- навичками темпо-метро-ритмічного контролю у поєднанні з вимовленням артикуляційних ліній
- поліритмії та поліметрії
- різноманітними засобами акцентуації
- штриховою технікою
- технікою тембрової процесуальності
- навичками самостійної роботи над музичним твором
- артистичною поведінкою на сцені
- вмінням швидкого, міцного і довготривалого запам'ятовування музичного твору
- опануванням окремими специфічними технічними складностями.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom.

Перелік тем

Робота над вдосконаленням набутого комплексу професійних виконавських навичок

Тема 1. Робота над максимальним розкриттям творчої особистості студента, розвитком його технічних та художньо-виконавських можливостей.

Тема 2. Виявити у студента зріле та завершене музичне мислення, естетичне почуття та високий художній смак.

Тема 3. Виховання навичок виконавської волі, концертної витримки та естрадності. Перевірка їх під час концертних виступів. Виявлення недоліків та засоби їх усунення.

Тема 4. Вирішення інтерпретаторських задач, їх стильових, образних, фактурних ознак, що потребує нового рівня втілення самостійного музичного мислення та самовираження студента.

Тема 5. Спрямовування уваги студента на нові публікації нотного та методичного матеріалу, подій в мистецькому житті (конкурси, концерти, конференції, майстер-класи, прем'єри), які б сприяли зростанню загальнокультурного і професійного рівня.

Робота над твором великої форми для гітари

Тема 1. Робота над комплексом професійних вимог до виконавського втілення творів великої форми для гітари.

Тема 2. Розвиток тембрального уявлення, колористичних можливостей фактури при виконанні творів великої форми для гітари з оркестром або фортепіано.

Тема 3. Втілення композиторського задуму через художньо майстерність виконавця, рівень його культури звуковидобування та інтонування.

Тема 4. Виховання виконавської впевненості, артистизму, творчої активності та розкриття творчої особистості.

Тема 5. Самостійне вивчення одного оригінального (написаного для гітари) твору великої форми.

Робота над творами великої форми

Тема 1. Дослідити історичні передумови появи твору. Знайти відомості про авторів, прослуховування записів та урахування традицій виконання.

Тема 2 Особливості інтонування та звуковедення

Тема 3. Робота над досягненням витончених емоційних відтінків і великої драматичної виразності.

Тема 4. Аналіз фактури та голосоведення, підбір та застосування специфічних прийомів і штрихів, необхідних для втілення образу.

Тема 5. Оволодіти навиками перекладення (найчастіше фортепіанного) акомпанеента для гітари.

Вивчення циклічних поліфонічних творів

Тема 1. Виконання поліфонічних творів, як важливий критерій у визначенні рівня музичної культури виконавця, зрілості його професійної майстерності, відчуття стилю.

Тема 2. Спрямованість роботи на осмислення головних вимог до творів поліфонічного складу.

Тема 3. Пошуки аплікатурної логіки для поліфонічних творів з метою досягнення артикуляційної та інтонаційної виразності звучання.

Тема 4. Дослідити характерні ознаки стильових особливостей поліфонічних творів в процесі роботи над образно-емоційним змістом.

Тема 5. Опанування вправ для подолання складностей поліфонічної фактури.

Підготовка до сольного концерту

Тема 1. Складання програми, як пошук оптимальної послідовності різних психологічних установок аудиторії на сприймання певного твору.

Тема 2. Акцентувати увагу студента на активному слуховому контролі під час самостійної роботи.

Тема 3. Формувати у студента правильну мотивацію і установку на сценічну діяльність, розуміння концертного життя, як професійної норми.

Тема 4. Програвання програми сольного концерту та домашній запис її на аудіоносії. Аналізу виявлених недоліків, та обговорення з викладачем їх усунення.

Тема 5. Самостійне вивчення одного твору великої форми для гітари.

Робота над творами різних форм і різного рівня складності вітчизняних композиторів

Тема 1. Формувати професійні виконавські навички, переконання, світогляд.

Тема 2. Особливості роботи над інструментальними творами різних форм і різного рівня складності сучасних композиторів в класі з фаху.

Тема 3. Аналіз фактури фортепіанного або оркестрового супроводу з метою виявлення виконавських засобів виразності.

Тема 4. Самостійна та спільна з викладачем з фаху робота студента над технічними складностями та підпорядкованість їх художнім вимогам.

Тема 5. Виховання навичок самостійного підбору репертуару та самостійної роботи над інструментальним або ансамблевим твором.

Стимулювання виконавської ініціативи студента в інтерпретації музичних творів

Тема 1. Активізація самостійності творчих музичних рішень, виконавської ініціативи в інтерпретації музичних творів, розвитку образно - асоціативного мислення.

Тема 2. Допомогти виконавцеві максимально повно розкрити зміст твору та художній задум композитора, використовуючи емоційно обгрунтовані жести, міміку та сценічну поведінку.

Тема 3. Виховання широкого поняття інтерпретаторського мислення, як асоціативно-образного, емоційного, логічно обгрунтованого втілення стильових і жанрових особливостей музичного твору.

Тема 4. Самостійне вивчення двох творів – класика і сучасного українського композитора.

Тема 5. Розвиток пізнавальних і фахових зацікавлень майбутніх виконавців-гітаристів, формування в них мотивації до самостійної виконавської діяльності.

Підготовка до виконання магістерської програми

Тема 1. Систематизувати й узагальнити знання та вміння в галузі гітарного виконавства.

Тема 2. Артистизм, як єдність високої художньої якості виконання та володіння собою в екстремальних умовах концертного виступу.

Тема 3. Поглиблення та реалізація всіх сформованих та набутих понять, практичних вмінь та навичок, професійна самостійність та зрілість.

Тема 4. Допомогти випускнику реалізувати досвід та вміння розвинутого артистизму у публічному концертному виступі.

Тема 5. Виконання державної програми, як демонстрація багатогранних професійних навичок, переконливої художньо-образної концепції, активного індивідуально особистого вираження у виконавському, артистичному плані.

Форми та технології навчання

Індивідуальні заняття, самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Практичні завдання	25
2.	Самостійна робота	50
3.	Іспит	20
4.	Атестаційний екзамен	5
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «відмінно»: виставляється, якщо: студент цілком засвоїв учбово-програмний матеріал, переконливо доносить ідею твору, правильно розуміє стильові особливості автора і твору, що виконується. Тракткування художньо-звукового образу відрізняється виразністю, а виконання - технічною досконалістю, вільним володінням інструментом у стосовно звукової палітри.

Оцінка «добре»: виставляється, якщо: студент цілком засвоїв програмний матеріал семестру, систематично займався. Виконання грамотне, технічно якісне, продумане і музичне, але має деякі недоліки.

Оцінка «задовільно»: виставляється, якщо: студент посередньо знає учбово-програмний матеріал, справляється в цілому з його виконанням, хоча припускаються деякі неточності в нотному тексті, педалізації, темпах і немає достатніх навичок у виконанні.

Оцінка «незадовільно»: ставиться студенту, якщо в нього значні прогалини в знаннях основного учбово-програмного матеріалу, низьке знання нотного тексту, відсутність технічних навичок.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається екскурсійна робота.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Доценко В. І. Подолання технічних труднощів у виконавській практиці гітариста (на прикладі концерту для гітари з оркестром № 3 «Елегійний» Лео Брауера). Київ : ВПІ, 2005. 168 с.
2. Дункан Ч. Искусство игры на классической гитаре / пер. с англ. П. П. Ивачева. Нью-Йорк : Паблиш пресс, 1980. 140 с.
3. Иванников Т. П. «Соната памяти Боккерини» М. Кастельнуово-Тедеско: неоклассические черты гитарного творчества // Весці Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. Мінск, 2018. № 32. С. 145–153.
4. Иванников Т. П. «Фантазия для джентльмена» Х. Родриго: претворение барочных традиций испанской гитарной музыки // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство : зб. наук. праць / гол. ред. П. Е. Герчанівська. Київ : Міленіум, 2017. Вип.1 (8). С. 122–132.
5. Иванников Т. П. Внеевропейские мотивы в гитарной музыке Роланда Дьенса: «Tunis, Tunisie», «Trois Saudades» // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2017. Вип. 32. С. 272–285.
6. Иванников Т. П. Гитарная музыка Александра Тансмана: неоклассические дискурсы творчества // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. Київ : Міленіум, 2018. № 1. С. 173–177.
7. Иванников Т. П. Гитарная музыка эпохи постмодерна: интерпретирующее мышление как целевая установка творчества // Проблеми музичної інтерпретації : Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. статей / упоряд. В. Г. Москаленко. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. Вип. 95. С. 81–89.
8. Иванников Т. П. Гитарное творчество Антона Гарсиа Абриля: художественные образы старинной Испании // Культура і сучасність : альманах. Київ : Міленіум, 2017. № 1. С. 47–54.
9. Иванников Т. П. Духовные аспекты творчества в украинской гитарной музыке // Science review. Warsaw : RS Global Sp. z. O. O, 2017. 7 (7). Vol. 3. P. 3–7.
10. Иванников Т. П. Жанровые традиции старинной музыки в современном гитарном творчестве // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : збірник наукових статей ХНУМ імені І. П. Котляревського / ред.-упоряд. І. Ю. Сухленко, М. С. Чернявська. Харків : Видавництво ТОВ «С.А.М», 2015. Вип. 44. С. 32–43.

11. Иванников Т. П. Концерт «Аранхуэс» для гитары с оркестром Х. Родриго как феномен испанского неоклассицизма // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2017. Вип. 31. С. 3–24.
12. Иванников Т. П. О перспективах феноменологического исследования современной гитарной музыки (к постановке проблемы) // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць / гол. ред. В. Я. Редя. Київ : Міленіум, 2015. Вип. 27. С. 123–135.
13. Иванников Т. П. Поэтические образы Ф. Гёльдерлина в «Kammermusik 1958» Х. В. Хенце: «Drei Tentos» для гитары соло // Культура і сучасність : альманах. Київ : Міленіум, 2017. № 2. С.63–69.
14. Иванников Т. П. Современная английская гитарная музыка: диалог времен // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць / гол. ред. В. Я. Редя. Київ : Міленіум, 2016. Вип. 29. С. 27–36.
15. Иванников Т. П. Современная гитарная музыка в контексте социодинамики культуры // Культура і сучасність : альманах. Київ : Міленіум, 2015. № 1. С. 134–141.
16. Иванников Т. П. Современные гитарные циклы в аспекте преемственности жанровых традиций прошлого // Композиційно-драматургічна організація музичного твору : Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. статей / гол. ред.. В. І. Рожок. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2017. Вип. 118. С. 72–81.
17. Иванников Т. П. Сюита «Koynbaba» Карло Доменикони: черты ориентализма в итальянской гитарной музыке // Актуальні проблеми історії: теорії та практики художньої освіти : зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2017. Вип. 38. С. 155–168.
18. Иванников Т. П. Тенденции развития современных гитарных школ: североамериканские и кубинские проекции // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : Когнітивне музикознавство : збірник наукових статей ХНУМ імені І. П. Котляревського : зб. наук. статей / ред.-упоряд. Ю. В. Ніколаєвська. Харків : С.А.М., 2014. Вип. 40. С. 690–700.
19. Иванников Т. П. Феноменологический подход к анализу гитарной музыки XX века: «Ноктюрнал» Б. Бриттена // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : збірник наукових статей ХНУМ імені І. П. Котляревського / ред.-упоряд. Л. В. Шаповалова. Харків : Видавництво ТОВ «С.А.М.», 2017. Вип. 46. С. 97–116.
20. Иванников Т. П. Феномен этнокультурных взаимодействий в гитарной музыке Душана Богдановича: «Шесть балканских миниатюр» // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. Київ : Міленіум, 2017. № 4. С. 154–159.
21. Иванников Т. П. Шекспировские образы в гитарном творчестве Ханса Вернера Хенце: «Королевская зимняя музыка» // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої освіти : зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2017. Вип. 39. С. 118–132.
22. Иванников Т. П. Эволюция творчества Лео Брауэра в контексте динамики обновления гитарного искусства XX века // Лео Брауэр та гітарне мистецтво XX століття : Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: збірник наукових статей ХНУМ імені І. П. Котляревського / ред.-упоряд. Ю. В. Ніколаєвська. Харків : С.А.М., 2011. Вип. 31. С. 11–25.
23. Иванников Т. П. Гітарна музика Ф. Кленьянса // Культура України : зб. наук. пр. / заг. ред. В. М. Шейко. Харків : ХДАК, 2018. Вип. 59. С. 28–40.

24. Іванніков Т. П. Гітарне мистецтво в аспекті феноменології творчості: досвід конституювання // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство : зб. наук. праць / гол. ред. П. Е. Герчанівська. Київ : Міленіум, 2016. Вип.2 (7). С. 146–154.
25. Іванніков Т. П. Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості : монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2018. 392 с. Бібліограф.: 536.
26. Іванніков Т. П. Гітарні цикли М. Кастельнуово-Тедеско: символічні аспекти художніх образів // Культура України : зб. наук. пр. / заг. ред. В. М. Шейко. Харків : ХДАК, 2017. Вип. 56. С. 275–290.
27. Іванніков Т. П. Творчість Роланда Дьенса в контексті французької гітарної музики ХХ століття // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство : зб. наук. праць / гол. ред. П. Е. Герчанівська. Київ : Міленіум, 2017. Вип.2 (9). С. 118–125.
28. Іванніков Т. П. Українська гітарна музика: жанрово-стильові ретроспекції // Історія музики: проблеми, процеси, персони : Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. статей / гол. ред.. В. І. Рожок. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2017. Вип. 120. С. 188–208.
29. Іванніков Т. П., Філатова Т. В. Гітарна творчість Агустіна Барріоса у контексті розвитку парагвайської музики // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. ст. / ред.-упоряд. М. А. Ковалінас. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2019. Вип. 124. С. 86–102.
30. Іванніков Т.П., Філатова Т. В. Венесуельська гітарна музика ХХ століття: Антоніо Лауро, Аліріо Діас // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2019. № 3 (44). С. 33–55.
31. Іванніков Т.П., Філатова Т. В. Куатро як історичний феномен венесуельського гітарного мистецтва // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2019. № 4 (45). С. 7–18.
32. Іванніков Т.П., Філатова Т. В. Чилійський гітаррон як інструмент народного та культового побуту // Науковий Вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2020. № 128. С. 80–93.
33. Кригін О. І. Універсалізм творчості Андреса Сеговії та його вплив на становлення вітчизняної гітарної школи : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Музичне мистецтво / ХНУМ ім.. І. П. Котляревського. Харків, 2015. 20 с.
34. Михайленко М. П. Теоретичні основи формування виконавської майстерності гітариста : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Музичне мистецтво / Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. 18 с.
35. Михайленко М. П. Київська школа гри на гітарі // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2010. № 1 (6). С. 47–50.
36. Михайленко Н. П. Методика преподавания игры на шестиструнной гитаре. Київ : «Ровно», 2003. 248 с.
37. Михайленко Н. П. Методология исполнительского мастерства гитариста. Київ : «Ровно», 2009. 241 с.
38. Михайленко М. П. Про гітару та гітаристів. Київ. Дмитра Бураго. 2021. 336 с
39. Нипрокин Ю. А. Этюды о гитаристах. Одесса : Друк, 2002. 88 с.
40. Ніколаєвська Ю. В. Харківська гітарна школа: таланти і час. Харків : Факт, 2017. 108 с.

41. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : Гітара як звуковий образ світу: виконавське мистецтво та наука : зб. наук. праць / ред.-упоряд. В. І. Доценко. Харків : ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2008. Вип. 23. 232 с.
42. Сидоренко В. Л. Стилістика творів А. Андрушка для гітари соло // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : Гітара як звуковий образ світу: виконавське мистецтво та наука : зб. наук. пр. / ред. та упор. В. І. Доценко. Харків : ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2008. Вип. 23. С. 128–136.
43. Сидоренко В. Л. Твори А. Андрушка для гітари соло: до взаємодії фольклоризму і неокласицизму // Науковий вісник НМАУ : Музична творчість та наука в історичному просторі : зб. ст. / упоряд. В. Г. Москаленко. Київ : НМАУ, 2008. Вип. 73. С. 241–248.
44. Сидоренко В. Л. «Соната для гітари» В. Камінського // Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини : зб. матеріалів науково-практичної конференції (Львів, 3.11.2005) / ред.–упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц. Дрогобич : Коло, 2005. С. 192–198.
45. Сидоренко В. Л. Формування сучасного українського академічного гітарного репертуару у творчості львівських митців (на прикладі гітарної творчості В. Камінського) // Музикознавчі студії – Львів : СПОЛОМ, 2008. Вип. 18. С. 105–111. (серія : наук. збірки ЛНМА ім. М. Лисенка).
46. Ткаченко В. Н. Гитарное мышление: от явления к термину // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : Гітара як звуковий образ світу: виконавське мистецтво та наука : зб. наук. праць. / ред.-упоряд. В. І. Доценко. Харків : ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2008. Вип. 23. С. 20–26.
47. Філатова Т. В. Чилійська гітарна музика: сучасні реконструкції жанрових традицій // Науковий Вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2021. № 132. С. 166–181.
48. Філатова Т. В. Гітарна музика Селсо Гаррідо-Лекки: сучасні проєкції перуанських традицій // Науковий Вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2022. № 134. С. 139–154.
49. Філатова Т. В. Болівійська «музика вітру» в гітарній творчості: аспекти художнього втілення // Науковий Вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2023. № 136. С. 179–197.
50. Burrows T. The Complete Encyclopedia of the Guitar. New-York : Schirmer Books, 1998. 341 p.
51. Ciulei S. O. Flamenco guitar techniques in the music of Joaquin Rodrigo: Doctor's thesis. Tallahassee : Florida State University, 2013. 78 p.
52. Cooper C. Leo Brouwer and the New-romantism // Classical guitar. London, 1985. Vol.3. № 10. P. 13–17.
53. Evans T., Evans M. Guitar. From The renaissance to rock. New-York – London, 1979. 218 p.
54. McCallie M. A survey of the solo guitar works written for Julian Bream: Doctor's thesis [Electronic resource] / M. McCallie. Tallahassee: Florida state university, 2015. 179 p. URL: <http://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu:291315/datastream/PDF/view>
55. Powrozniak J. Gitarren-Lexikon. Berlin : Verl. Neue Musik, 1988. 236 p.
56. Schneider J. The contemporary guitar. Lanham: Rowman&Littlefield, 2015. 2nd ed. 360 p.
57. Summerfield M. The classical guitar (its evolution and its players since 1800). NY : Ashley Mark publishing co., 1982. 311 p.

58. Wade G. Traditions of the Classical Guitar. London : John Calder Publishers Ltd., 1980. 256 p.

Додаткова література з суміжних сфер теорії музичного виконавства

1. Антонова Е. Г. Содержание музыкального произведения: методика построения алгоритма анализа // Музичне мистецтво : зб. наук. статей. Донецьк–Львів : Юго-Восток, 2009. Вип. 9. С. 87–97.
2. Аркадьев М. А. Фундаментальные проблемы музыкального ритма и «незвучащее». Время, метр, нотный текст, артикуляция : монография. Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2012. 408 с.
3. Виконавське музикознавство: Енциклопедичний довідник / ред.-упор. М. А. Давидов. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2010. 400 с.
4. Давидов М. Теорія формування виконавської художньої майстерності баяніста-акордеоніста. Київ, 1997. 240с.
5. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах: підруч. для вищ. та сер. музичних навч. закл. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 420 с.
6. Ергиев И. Д. Артистизм музыканта-инструменталиста : монография / И. Д. Ергиев. Одесса : Астропринт, 2014. 284 с.
7. Лысенко Н., Михеев Б. Школа игры на четырехструнной домре. Київ: Муз. Украина, 1989, 152 с.
8. Матвійчук Л. Методичні основи формування виконавської майстерності домриста. Київ: 2005.
9. Матвійчук Л. Школа мастерності кобзиста. Київ, 2005
10. Москаленко В. Г. Лекции по музыкальной интерпретации : учебное пособие. Київ : Клякса, 2012. 272 с.
11. Муха А. Процесс композиторского творчества. Киев, 1979.
12. Сташевський А. Я. Сучасна українська музика для баяна: виражальні засоби, композиційні технології, інструментальний стиль : монографія. Луганськ : Янтар, 2013. 328 с.
13. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків (Шлях до нового розуміння музики) / пер. з нім. Суми : Собор, 2002. 184 с.
14. Шаповалова Л. В. Рефлексивный художник. Проблемы рефлексии в музыкальном творчестве. Харьков : «Скорпион», 2007. 292 с.
15. Юр'єв О. Виразальні можливості скрипкових штрихів. Київ, 1974.